

Naturmål for Bredesande Øst

Dato for udarbejdelse: 15/11 2022

Dato for gennemgang med forpagter:

Evt. Revision:

Formål med dokumentet "Naturmål"

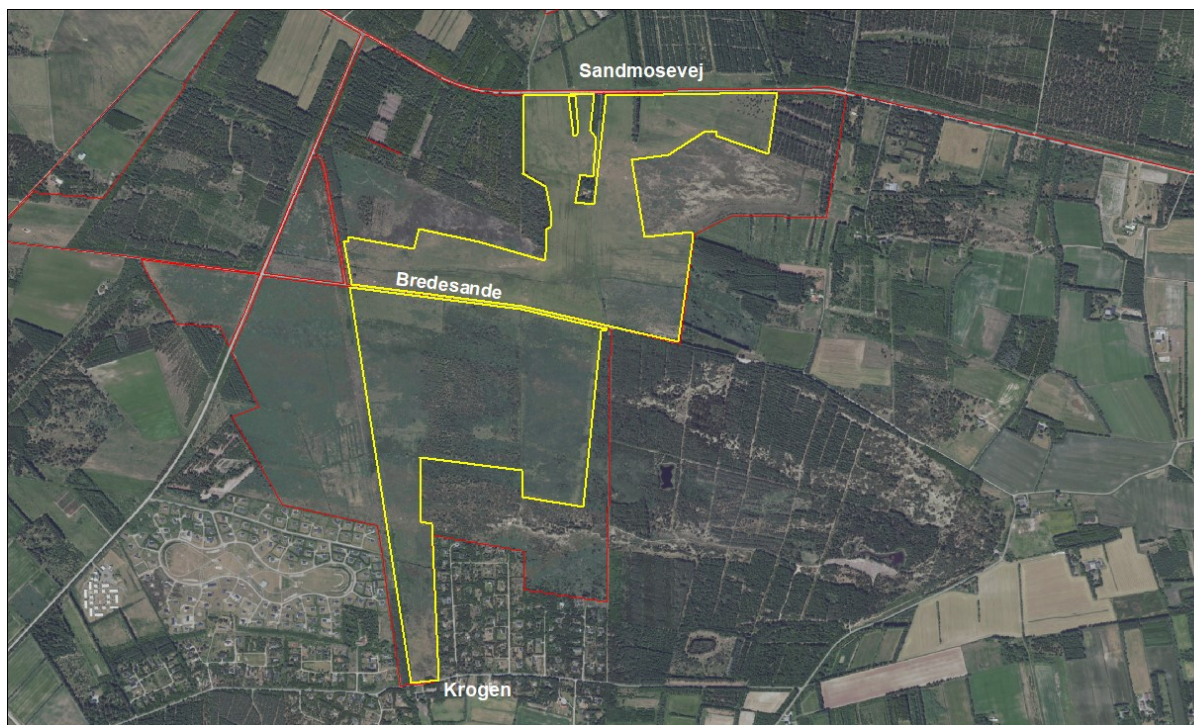
Formålet med forvaltning af arealet er at fremme og udvikle naturværdien og biodiversiteten, samtidig med at friluftslivets muligheder sikres, samt at landskabselementer og kulturhistorie bevares.

Naturmål:

- udarbejdes med henblik på at styrke dialogen mellem Naturstyrelsen og arealets forpagter/dyreholder.
- beskriver hvad forpagterens/dyreholderens indsats skal bidrage til, således at forpagter/dyreholder får indsigt i det konkrete formål med forvaltningen af arealet og derved aktivt kan bidrage til at fremme arealets naturværdier.
- tager udgangspunkt i de relevante planer for området herunder driftsplaner, Natura 2000-plejeplaner og fredningskendelser.

Lokalitet

Bredesande Øst arealerne er ca 120 ha opdelt af vejen Bredesande i 2 områder af hhv 57,5 og 62,5 ha, her af dog ca 15 ha bevoksning.

Den nordlige del er domineret af lysåbne græsdominerede arealer, dog en gruppe spredte fyrretræer i det nordøstlige hjørne mod Sandmosevej

Den sydlige domineres af hede og hedemose samt en større blandet bevoksning centralt i området og enkelte spredte træer, primært Skov-fyr.

Formålet med naturforvaltningen på arealet

Målet med afgræsningen er gennem ekstensiv græsning at sikre en varieret vegetationsstruktur gennem hele sæsonen med mulighed for urter at blomstre og sætte frø og dermed understøtte et rigt plante og insektliv. De græssende dyr sikre frøspredning gennem pels og ekskrementer og gennem pletvis slid og tramp sikre spiring af forskellige planter samt med græsningen sikre at hurtigt voksende planter ikke dominere og skaber en efor ensartet vegetation.

Tilstand

Tilstanden er relativt god, men kan stadig udvikles på de tidligere omlagte arealer, særligt nord for Bredesande. Særligt syd for Bredesande er der en del ældre ikke-hjemmehørende nåletræ der bør udfases, ligesom der er spredning af sitka-gran og contorta-fyr fra naboarealer. Der findes også andre invasive arter som Rynket Rose og Glansbladet Hæg særligt i den vestlige del.

Særlige forhold

Arealet er del i 2 hegn, men har til og med 2022 været opdelt i mindst 4 hegn. Naturstyrelsen foretrækker dog en drift med 2 hegn og helst samtidig, men fold skifte kan også være en mulighed hvor man udnytter at det sydlige areal generelt har senere vækst bla pga højere fugtighed.

Vildtlevende hjorte arter (Kronstyr, Dådyr og Rådyr) bidrager i perioder til græsning og ”browsning” (”nibning” eller bid på vedplanter).

Fokusarter

Thy Gøgeurt *Dactylorhiza majalis* ssp. *Calcifugiens*. Er en hvid underart af Maj-Gøgeurt med en karakteristisk bladstilling. Bestanden opretholdes eller øges i antal eller udbredelse. Bemærk svinger meget i blomstring fra år til år, så resultat over en årrække. En lokal stjerne-art i Thy og Hanherres og en god indikator for gode hedemoser i klitlavninger. Plettet-Gøgeurt, Kødfarvet Gøgeurt og Bakke-Gøgelilje er andre fredede orkideer i hegnene.

Thy Gøgeurt (ikke rødliste vurderet).

Rødrygget Tornskade En ynglefugl der er indikator for insektdiversitet. Bestand få par (1-3), men mål stabil eller stigende. Arten kan kun flyve med et byttedyr i næbet ad gangen og derfor afhængig af store insekter og firben. Særligt store biller, guldsmede og græshopper udgør føden. Herunder biller der lever i ekskrementer fra dyr, fx kokasser.

Rødrygget Tornskade (hun).

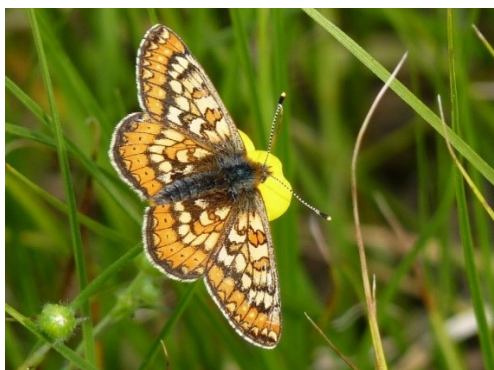
Vokshatte. Svampe der er gode indikatorer for ugødede græssede områder. Den rødlistede Kromgul Vokshat kendes fra Bredesande syd. Enkelte mere almindelige og mindre krævende vokshatte (ihvertfald Brusk-Vokshat) findes også, men svampefloraen er pt. dårligt undersøgt.

Kromgul Vokshat (NT)

Hedepletvinge

Der findes mindre bestande af Hedepletvinge i området, eller dele af bestande der også findes uden for hegnene. I nord er det i NØ og SØ, i syd er det vestligt. Arten er afhængig af Djævelsbid som foderplante til larverne og blomstrende planter som nektarplante til de voksne. Arten trives med ekstensiv afgræsning.

Hedepletvinge (EN)

Beskyttelse, arealudpegning og registreringer

Lokalitet	Naturværdi	International beskyttelse	National beskyttelse (NBL §3, fortidsminder mm.)	Fredning og/eller reservat
Bredesande Nord	Lokal bioscore: 10	Natura 2000: Nej	Stort set beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 som hede og eng.	Nej
	HNV: 9	Bilag IV: Spidssnudet Frø		
Bredesande syd	Lokal bioscore: 8	Natura 2000: Nej	Stort set beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 som hede og mose..	Nej
	HNV: 8	Bilag IV: Odder ?		

Driftshistorie

Kort ca 1870: Ca. 51 ha eller hen ved halvdelen i omdrift, resten eng og hede signatur. Fire ejendomme/bygninger på arealet.

Kort 1920: Ca 35 ha i omdrift, de 3 sydvestligste ejendomme/bygninger væk. Ca 2 ha sydligt og sydligst tilplantet med nål.

Luftfoto 1954 s/h. Den nordliste ejendom nedrevet, tomten stadig synlig. Omlægning syd for Bredesandevejen stort set ophørt, men næsten samme omfang nord for.

1980: Sprøjtning med pesticider ophører på statens arealer.

Luftfoto 1999. De sydvestligste 11 ha (Krogen) ses ryddet for stedvis tæt opvækst siden 1995. Store dele nord for Bredesandevejen fremstår som omlagt og gødet græs.

Ca. 2008. Mulighed gødskning af de sidste græsmarker i nord stoppes.

Ca. 2010. De egentlige græsmarker må ikke længere omlægges. Stoppede nok reelt tidligere.

2018: Bredesande nord udvides lidt mod vest.

Afgræsset med kvæg i mindst 20 år og nok meget længere.

Forvaltningstiltag

Lokalitet	Græsnings-tryk SK/ha	Dyre-racer	Tilskuds-fordring ja/nej - lokalitet	Tidspunkt for indsats ved udbinding brug: sommer, vinter, helårsgræsning	Andre indsatser brand, rydning, slæt, vandstandsforhold
Bredesande nord	Lavt afhængig af græsningsperiode og dyreart, race og alder. Omkring 0,3 – 0,4 sk/ha.	Kvæg	Nej	Forår, sommer, efterår. Nord og syd kan evt. indgå i foldskifte.	Evt. vedligeholdelse af vandløb (afvander naboer). Evt. Supplerende indsats mod eksotiske nåle træer, især østlige del.
Bredesande syd	Samme eller lavere afh. Af periode. Omkring 0,2 – 0,3 sk/ha	Kvæg og/eller heste	Nej	Sommer og efterår. Ofte for høj vandstand om vinteren til helårsgræsning. Nord og syd kan evt. indgå i foldskifte.	Supplerende indsats mod invasive plantearter samt rydninger i det bevoksede område.

Planteliste - indikator for naturtilstand

Disse arter, som indikerer god naturtilstand på lysåbne naturtyper, er fundet på arealet (arter med score mellem 4 og 7). Derudover findes følgende invasive og/eller problemarter (score -1).

Se appendiks 1 i Fredshavn et al (2012). Naturstyrelsens registreringsprojekt 2011-13.

<https://mst.dk/media/114434/tekniskanvisningtilfeltregistrering.pdf> og

Fredshavn, J.R. & Ejrnæs, R. (2007). Beregning af naturtilstand.

https://www.dmu.dk/Pub/FR599_2udgave.pdf

Art	Score
Djævelsbid	7
Hunde-viol	6
Tandbælg	6
Tormentil	6
Engelsk visse	5
Katteskæg	5
Klokkelyng	5
Liden klokke	5
Lyng-snerre	5
Sandskæg	5
Almindelig ene	4
Almindelig engelsød	4
Almindelig kællingetand	4
Blåmunke	4
Børste-siv	4
Hedelyng	4
Håret høgeurt	4
Mangeblomstret frytle	4
Mark-frytle	4
Mose-bølle	4
Pille-star	4
Pors	4
Revling	4
Sand-Star	4
Vellugtende gulaks	4

[illegible]

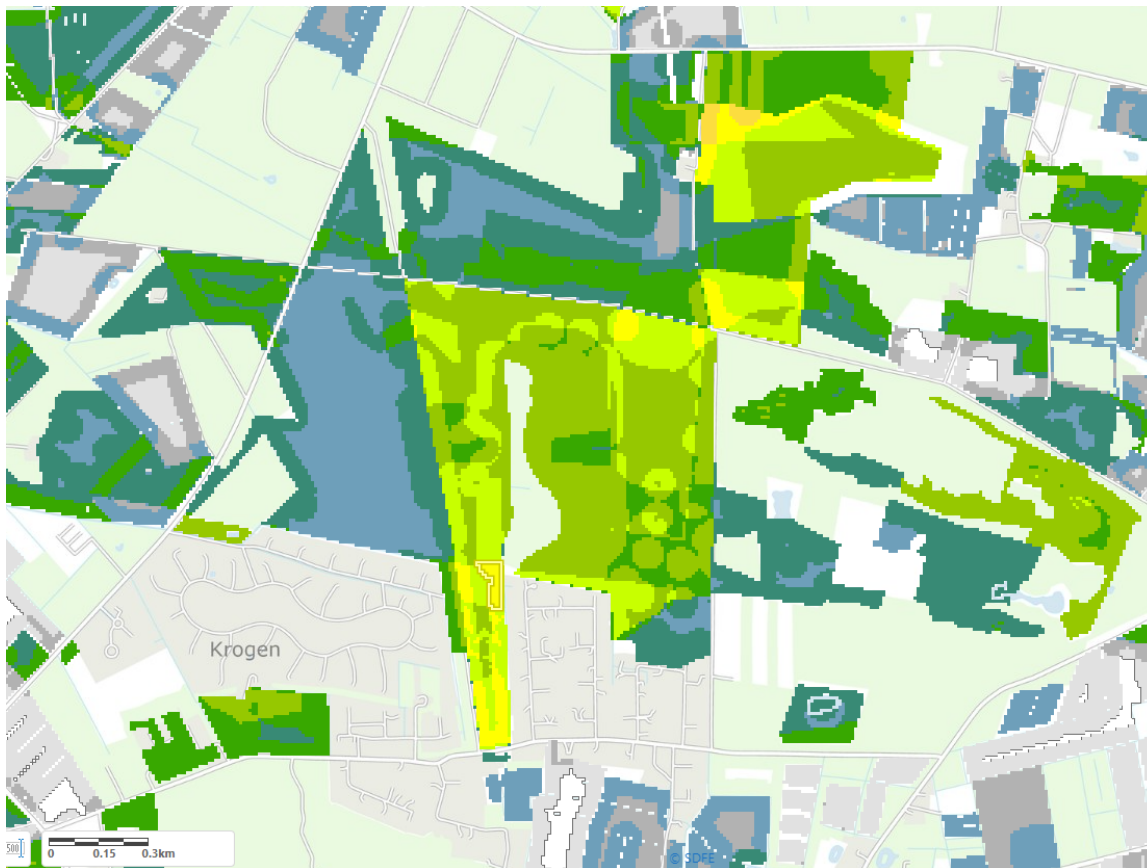
Kilde: www.naturdata.dk , men listen er ikke dækkende for vegetationen pt.

Evaluering (ved næste revision af forpagtningsaftale- max 5 år)

Emne	Opnåelse	Beskrivelse
Er beskrevne indsatser gennemført?		
Er beskrevne målsætninger opnået?		
Er der nye trusler eller problematikker identificeret?		
HNV eller bioscore stabil eller forbedret?		
Hvis Natura 2000, er naturtilstanden jfr. NOVANA afrapporteringen forbedret?		
Skal arealets målsætning eller virkemidler revideres?		
Er nye sjældne eller beskyttede arter registreret på arealet?		
I hvilket omfang er indikatorer for god naturtilstand tilstede?		
Er forvaltningstiltag beskrevet i naturmål revideret efter udbudsrunderen?		
Andet		

Bilag

Kort

HNV-kort (hentet 23.11.2022)

Løbende notater om arealer og dyrehold